

É. Kiss Katalin

Anyanyelvünk állapotáról

OSIRIS KIADÓ ■ BUDAPEST, 2004

Tartalom

ELSŐ FEJEZET	
NYELVÉBEN ÉL A NEMZET	9
MÁSODIK FEJEZET	
ROMLIK-E A MAGYAR NYELV?	12
1. Változás vagy romlás?	12
2. Mondattani változások	16
2.1. Az <i>-e</i> kérdőszócska helye	17
2.2. <i>Természetesen/valószínűleg/nyilvánvalóan, hogy</i>	22
2.3. „Szükségtelen” igekötők	25
2.4. <i>El nem választható</i> vagy <i>nem elválasztható?</i>	28
2.5. A befejezett melléknévi igenév használata	31
2.6. Az állítmányi szerepű határozói igenév használata	35
2.7. Tárgyas-tárgyatlan igeragozás	37
2.8. Egyeztetés szétszakított birtokos szerkezetben	41
2.9. Vonatkozónévmás-választás (<i>ami, amely, amelyik</i>)	43
2.10. Személyes vagy mutató névmást?	49
3. Alaktani változások	52
3.1. Az ikes ragozás eltűnése	53
3.2. A suksükölés és szukszükölés	57
3.3. <i>Tudnák</i>	62
3.4. <i>Ajtaja</i> vagy <i>ajtója, borja</i> vagy <i>borjúja?</i>	64
4. Hangtani változások	65
4.1. A magánhangzó-harmónia ingadozása?	65
4.2. Beszédtempó-gyorsulás, magánhangzó-rövidülés	67
4.3. Beszéddhangsúly, beszéddallam	70
5. Összefoglalás: a magyar nyelv szerkezetének állapota	72
6. A szókincs bővülése	73
6.1. Szókincsbővítés idegen szavakkal	73
6.2. Az idegen szavak aránya a szókincs új elemei között	75

3. A nyelvi jogok kérdése	154
3.1. A nyelvi jogok Erdélyben	154
3.2. A nyelvi jogok Szlovákiában	156
3.3. A nyelvi jogok a Vajdaságban, Szlovéniában és Kárpátalján	159
3.4. A nyelvi jogok és a lingvicizmus	160
3.5. A nyelvi jogok helyzete a világban és Európában	163
4. A magyar nyelv helyzete az Európai Unióban	167

NEGYEDIK FEJEZET

TEENDŐK	170
1. A nyelvi korpusszal kapcsolatos teendők	170
1.1. Szókincsbővítés, szókincsmagyarítás	170
1.2. Az egyéni kifejezőképesség gazdagítása az iskolában	171
1.3. A szaknyelvek egységesítése a magyar nyelvterületen	171
2. Nyelvstratégiai feladatok	173
2.1. A kisebbségek nyelvi jogainak elismertetése	173
2.2. A magyar nyelv presztízsének és gyakorlati hasznának növelése	173
2.3. A magyar nyelvhasználat színtereinek bővítése	174
2.4. Kiállás az Európai Unió nyelveinek egyenjogúsága mellett	176

FELHASZNÁLT IRODALOM	179
----------------------	-----